

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ЗРОСТАЮЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ УМОВАХ**

(назва навчальної дисципліни)

Освітні, педагогічні науки

(назва освітньої програми)

Рік навчання **2024-2025**, семестр **3**

Форма навчання: *очна (денна, вечірня), заочна*

Галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність

011 Освітні, педагогічні науки

(шифр, назва)

Освітній рівень

Третій (освітньо-науковий)

(доктор філософії PhD)

**Кафедра
та викладач**

Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

Викладач: Матвієнко Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки

Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=uzXgSoAAAAJ&hl=uk&oi=ao>

E-mail: o.v.matviyenko@npu.edu.ua

Викладач: Коханко Оксана Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки

Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar:

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=QJEf_EcAAAAJ

E-mail: o.h.kokhanko@npu.edu.ua

Лінк на курс в MOODLE: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=3688>

**I. Основна
мета/цілі навчання**

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти цілісного уявлення про сучасні теоретико-методологічні засади виховання зростаючої особистості; оволодіння знаннями про актуальні проблеми виховання в умовах змінного соціокультурного середовища, зокрема в період воєнного стану; розвиток здатності аналізувати, проєктувати та ефективно реалізовувати виховну діяльність, орієнтовану на формування громадянських, моральних і соціальних якостей особистості у взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Основні завдання:

- засвоєння студентами теорії та методики виховання;
- узагальнення на міждисциплінарному рівні сутності зв'язків і педагогічних категорій;
- критичне осмислення теоретичної спадщини вітчизняних і зарубіжних педагогів з проблем виховання;
- засвоєння студентами змісту, організаційних форм і методів виховання; особливостей виховання в позашкільних закладах освіти;

- формування педагогічного мислення студентів;
- усвідомлене розуміння студентами сутності зв'язку між теорією та практикою виховання;
- формування у здобувачів вищої освіти навичок планування виховної роботи з учнями з метою реалізації пізнавальних, розвивальних і виховних аспектів педагогічного процесу, забезпечення особистісно зорієнтованого і диференційованого підходів до вихованців;
- формування у здобувачів вищої освіти досвіду роботи з підручниками, навчальними посібниками, науковою літературою, періодичними виданнями, іншими джерелами інформації.

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Навчальна дисципліна **обов'язкова**
Цикл **дисциплін спеціальної підготовки**

**III. Обсяг
навчальної
дисципліни**

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Лекційні заняття	20	6
Семінарські/практичні заняття	24	6
Самостійна робота	46	78

**IV. Короткий зміст
навчальної
дисципліни**

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади виховання зростаючої особистості

Тема 1.1. Сучасне розуміння виховання: зміст, функції, закономірності. Категоріально-понятійний апарат.

Розглядаються базові поняття виховання як педагогічного феномену, його зміст, мета, завдання. Визначаються основні функції виховання (соціалізуюча, розвивальна, ціннісна тощо), його закономірності, принципи та основні поняття, які утворюють категоріальний апарат.

Тема 1.2. Методологічні підходи до виховання зростаючої особистості: особистісно орієнтований, аксіологічний, компетентнісний, культурологічний. Розкриваються основні методологічні підходи до виховання в сучасній педагогіці. Аналізується сутність кожного підходу, їх цілі, зміст, механізми реалізації та значення у формуванні цілісної особистості.

Тема 1.3. Ціннісні орієнтири виховання особистості у XXI столітті: моральність, громадянськість, патріотизм, сталий розвиток. Визначаються ключові цінності виховання в умовах сучасності. Окреслюються завдання педагогів у формуванні морально свідомих, патріотичних, соціально активних та екологічно відповідальних громадян.

Тема 1.4. Соціалізація і самореалізація особистості в сучасному соціокультурному середовищі: виклики та можливості. Аналізуються процеси соціалізації та самореалізації як провідні у формуванні особистості. Розглядаються впливи сучасного суспільства, культури, ЗМІ, цифрових середовищ на особистісний розвиток дитини й молоді.

Тема 1.5. Виховання в умовах війни: формування стійкості, безпеки, емпатії. Психолого-педагогічна підтримка дітей і молоді. Розглядається специфіка виховання в умовах воєнного стану. Акцент на формуванні емоційної стійкості, навичок безпечної поведінки, розвитку емпатії. Окреслюються підходи до психолого-педагогічної підтримки дітей, які пережили травматичні події.

Змістовий модуль 2. Актуальні тенденції, технології та проблеми виховання в сучасному суспільстві

Тема 2.1. Виховне середовище в цифрову епоху: ризики та можливості. Цифрова соціалізація. Аналізуються особливості виховання в умовах цифровізації суспільства. Визначаються позитивні та негативні аспекти впливу цифрових технологій на дітей і молодь. Поняття цифрової соціалізації.

Тема 2.2. Інноваційні педагогічні технології у вихованні: арттерапія, казкотерапія, проєктна діяльність, волонтерство. Описуються сучасні підходи до виховання через творчість, емоційну рефлексію та соціальну активність. Пояснюється ефективність методів арт- та казкотерапії, інтеграція проєктів і волонтерства у виховний процес.

Тема 2.3. Формування громадянської ідентичності та толерантності в полікультурному суспільстві. Розкривається важливість виховання громадянської позиції, національної ідентичності та міжкультурної толерантності в умовах глобалізації. Окреслюються методи і засоби виховання в полікультурному середовищі.

Тема 2.4. Профілактика девіантної поведінки, асоціалізації та впливу деструктивних інтернет-контентів. Розглядаються причини та форми девіантної поведінки дітей і підлітків, фактори асоціалізації. Акцент на впливі агресивного, маніпулятивного та деструктивного контенту в інтернеті. Визначаються превентивні заходи виховного характеру.

V. Результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики; застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення в галузі освіти й педагогіки.

ЗК 1 Здатність оволодівати загальнонауковими (філософськими) компетентностями, формувати системний науковий світогляд, професійну етику та загальний культурний світогляд завдяки абстрактному мисленню, критичному аналізу, оцінці, синтезу і генеруванню нових та складних ідей.

ЗК 2 Здатність здійснювати наукову комунікацію усно та письмово, презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовою європейського простору, демонструвати культуру наукового мовлення, використовувати лінгвістичний інструментарій та встановлювати продуктивні зв'язки для обміну досвідом.

ЗК 3 Здатність здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел, користуватися бібліотеками (традиційними й електронними), використовувати інформаційні ресурси у відкритому доступі наукометричних баз Scopus та Web of Science.

ЗК 5 Здатність кваліфіковано відображати результати дисертації в наукових публікаціях, презентувати їх на наукових заходах різного рівня, дотримуватися академічної доброчесності, захищати інтелектуальну власність та діяти на основі етичних міркувань.

ЗК 6 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій школі та наукових установах, планувати й проводити навчальні заняття з використанням компетентнісного підходу, застосовувати знання на практиці.

ЗК 7 Здатність проявляти ініціативу, соціальну відповідальність, мотивувати колектив до спільної мети, ефективно працювати в команді, цінувати різноманітність і мультикультурність, усвідомлювати гендерну рівність та рівні можливості.

ФК 1 Здатність застосовувати наукову термінологію педагогічної науки та створювати ієрархічні структури наукових понять; розуміти системні зв'язки та цілісність педагогічних явищ і процесів; відстежувати сучасну нормативно-правову базу освіти та

освітню політику України; формувати стратегічне бачення розвитку науки; аналізувати педагогічні явища в історичній ретроспективі; здійснювати компаративний аналіз педагогічних проблем у міжнародному та національному контекстах; інтегрувати інноваційний педагогічний досвід у власні наукові дослідження в закладах загальної середньої освіти та вищої школи.

ФК 2 Здатність до дослідницького навчання; дотримання етичних принципів у професійній взаємодії; розвиток емпатії та поваги до індивідуальних особливостей інших, міжкультурної толерантності.

ФК 3 Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії та ефективної комунікації в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; навички презентації наукових досліджень та ідей; володіння науковим стилем викладу; участь у різних формах професійно-педагогічного і наукового спілкування; встановлення продуктивної співпраці та обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним).

ФК 4 Здатність застосовувати різні види історико-педагогічного аналізу (історико-логічний, компаративний, ретроспективний) в контексті закладів загальної середньої освіти та вищої школи; опрацювання джерельної бази дослідження; впровадження ідей видатних педагогів у сучасну освітню практику; застосування цивілізаційного підходу до аналізу історико-педагогічних явищ і процесів.

ФК 5 Здатність застосовувати ефективні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів та студентів в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; проєктування структури, змісту та процесу проведення лекцій і практично-семінарських занять; навички педагогічного спілкування з учнями та студентами; розвиток вербальної та невербальної комунікації з представниками різних соціальних, вікових, національних та релігійних груп; вирішення педагогічних конфліктів; здатність адаптувати комунікацію до різних цільових аудиторій.

ФК 6 Здатність впроваджувати, удосконалювати та модернізувати виховні системи й технології в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; розуміння процесів становлення особистості через виховання і самовиховання; аналіз соціокультурного середовища та особливостей виховання на різних вікових етапах; реалізація ціннісно-смислового підходу до виховання на засадах полікультурності.

ФК 7 Здатність здійснювати моніторинг власних наукових результатів та педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; використання діагностичного інструментарію для оцінювання експериментальної роботи; проєктування індивідуальних траєкторій розвитку для себе та суб'єктів педагогічного процесу; критичне оцінювання наукової і практичної цінності дослідницьких завдань.

ФК 8 Здатність планувати й організовувати науково-педагогічну діяльність в закладах загальної середньої освіти та вищої школи з урахуванням регіонального контексту; розуміння гносеологічних основ освіти; обґрунтоване застосування наукових методів у власних дослідженнях; вміння адаптувати, модифікувати та створювати дослідницькі методи і технології; впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації наукових проєктів.

ФК 9 Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти та вищої школи; володіння методичними основами застосування ІКТ; впровадження сучасних цифрових технологій для вирішення освітньо-наукових завдань, моделювання педагогічних процесів, проведення моніторингу та аналізу експериментальних результатів.

ФК 10 Здатність критично оцінювати та ефективно використовувати технології штучного інтелекту в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти та вищої школи; розуміння можливостей та обмежень застосування штучного інтелекту в

педагогічних дослідженнях; вміння інтегрувати інструменти штучного інтелекту у навчальні програми та дослідницьку діяльність; здатність розвивати цифрову грамотність учасників освітнього процесу щодо відповідального та етичного використання технологій III.

ФК 12 Здатність інтегрувати принципи сталого розвитку в освітній процес закладів загальної середньої освіти та вищої школи та наукові дослідження; розуміння глобальних цілей сталого розвитку та шляхів їх реалізації через освіту; вміння формувати екологічну свідомість та соціальну відповідальність у суб'єктів навчання.

ФК 13 Здатність адаптувати освітній процес та науково-педагогічну діяльність до умов військової агресії; розробка та впровадження ефективних методів дистанційного та змішаного навчання в умовах безпекових обмежень; психолого-педагогічна підтримка здобувачів освіти та колег, які зазнали впливу травматичних подій; створення захищеного та психологічно безпечного освітнього середовища.

ФК 14 Здатність розробляти та реалізовувати стратегії відновлення освітньої галузі після воєнних дій; впровадження інноваційних педагогічних підходів для подолання наслідків освітніх втрат; проєктування освітніх програм, спрямованих на національно-патріотичне виховання та формування стійкості в суб'єктів навчання; інтеграція міжнародного досвіду постконфліктної відбудови освітніх систем у вітчизняний контекст.

ПРН 1 Демонструє розуміння фундаментальних філософських категорій та їх застосування в освітніх дослідженнях; аналізує освітні феномени через призму різних філософських концепцій; формує власну освітню філософію на основі критичного осмислення історичних та сучасних філософських парадигм; інтегрує філософські методи пізнання у науково-педагогічну діяльність.

ПРН 2 Застосовує сучасні методи планування досліджень; обирає адекватні методи збору та аналізу емпіричних даних; використовує статистичні методи для перевірки наукових гіпотез; інтерпретує результати кількісних та якісних досліджень; розробляє обґрунтовані рекомендації на основі емпіричних даних.

ПРН 3 Використовує наукометричні бази даних та індекси для оцінки наукових публікацій; аналізує імпакт-фактори наукових видань; відслідковує цитованість наукових праць; стратегічно планує публікаційну активність; оцінює якість наукових досліджень за допомогою наукометричних показників.

ПРН 4 Володіє іноземною мовою на рівні, достатньому для фахового спілкування та дослідницької діяльності; читає та аналізує наукову літературу іноземними мовами; представляє результати досліджень на міжнародних наукових заходах; пише наукові тексти іноземною мовою; здійснює міжнародну наукову комунікацію.

ПРН 5 Вільно оперує науковою термінологією педагогічної науки; створює та застосовує ієрархічні структури наукових понять; аналізує педагогічні явища у системному взаємозв'язку; моніторить зміни у нормативно-правовій базі освіти та освітній політиці України; формує стратегічне бачення розвитку педагогічної науки; здійснює компаративний аналіз освітніх процесів у міжнародному та національному контекстах; інтегрує інноваційний педагогічний досвід у власну наукову та практичну діяльність.

ПРН 6 Працювати з різними джерелами інформації. Аналізувати наукові статті у сфері освіти. Використовувати бібліографічні та наукометричні бази даних (Web of Science, Scopus). Відстежувати новітні досягнення у педагогічній науці. Дотримуватись правил цитування та оформлення джерел. Розуміти принципи наукометричних показників (індекс цитування, індекс Хірша, імпакт-фактор).

ПРН 7 Дотримуватись етичних норм наукової спільноти. Здійснювати відповідальний моральний вибір у професійній діяльності.

Усвідомлювати роль викладача у розвитку суспільства та формуванні особистості студента.

ПРН 8 Застосовує різні види історико-педагогічного аналізу у дослідженнях; формує комплексну джерельну базу дослідження; адаптує ідеї видатних педагогів до сучасної освітньої практики; використовує цивілізаційний підхід до аналізу історико-педагогічних явищ і процесів.

ПРН 9 Застосовує інноваційні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності; проєктує структуру, зміст та процес проведення різних типів навчальних занять; демонструє високий рівень педагогічного спілкування; ефективно використовує вербальну та невербальну комунікацію; конструктивно вирішує педагогічні конфлікти; адаптує комунікацію відповідно до особливостей різних цільових аудиторій.

ПРН 11 Здійснює систематичний моніторинг власних наукових результатів та педагогічної діяльності; використовує релевантний діагностичний інструментарій для оцінювання експериментальної роботи; проєктує індивідуальні траєкторії розвитку суб'єктів педагогічного процесу; критично оцінює наукову і практичну цінність дослідницьких завдань.

ПРН 12 Планує й організовує науково-педагогічну діяльність з урахуванням регіонального контексту; демонструє розуміння гносеологічних основ освіти; обґрунтовано застосовує наукові методи у власних дослідженнях; адаптує, модифікує та створює інноваційні дослідницькі методи і технології; впроваджує ІКТ для реалізації наукових проєктів.

ПРН 13 Ефективно використовує інформаційно-комунікаційні технології в освітній і науковій діяльності; демонструє методичну компетентність у застосуванні ІКТ; впроваджує сучасні цифрові технології для вирішення освітньо-наукових завдань; моделює педагогічні процеси з використанням цифрових інструментів; проводить моніторинг та аналіз експериментальних результатів із застосуванням ІКТ.

ПРН 14 Критично оцінює та ефективно використовує технології штучного інтелекту в освітньому процесі; демонструє розуміння можливостей та обмежень застосування штучного інтелекту в педагогічних дослідженнях; інтегрує інструменти штучного інтелекту у навчальні програми та дослідницьку діяльність; розвиває цифрову грамотність учасників освітнього процесу щодо відповідального та етичного використання технологій штучного інтелекту.

ПРН 15 Дотримується принципів академічної доброчесності у науково-педагогічній діяльності; запобігає плагіату, фальсифікації та фабрикації даних досліджень; правильно цитує та посилається на джерела інформації; формує культуру академічної доброчесності в освітньому середовищі; демонструє розуміння правових та етичних аспектів наукової комунікації.

ПРН 16 Критично оцінює наукові публікації та презентації; активно долучається до міжнародних наукових дискусій; формулює та аргументовано захищає власну наукову позицію; аналізує й синтезує різні теоретичні підходи для вирішення наукових проблем; використовує логічні методи для обґрунтування висновків дослідження.

ПРН 17 Виявляє актуальні дослідницькі задачі в галузі освіти; структурує наукові проблеми для забезпечення розвитку педагогічного знання; формулює дослідницькі гіпотези та пропонує шляхи їх верифікації; визначає перспективні напрями розвитку освітньої галузі.

ПРН 18 Ефективно комунікує з представниками наукової спільноти та громадськістю державною та іноземною мовами; презентує результати досліджень на національних і міжнародних наукових заходах; готує наукові публікації відповідно до міжнародних стандартів; бере участь у міжнародних дослідницьких проєктах.

ПРН 19 Адаптує освітні процеси до умов військової агресії; розробляє та впроваджує психолого-педагогічні методи роботи з травмованими учасниками освітнього процесу; інтегрує елементи психологічної підтримки та стресостійкості в освітнє

середовище; формує патріотичну свідомість та національну ідентичність у здобувачів освіти; забезпечує безперервність освітнього процесу в кризових умовах.

ПРН 20 Розробляє стратегії відновлення освітньої системи в контексті післявоєнного відродження України; інтегрує міжнародний досвід реконструкції освітньої інфраструктури; впроваджує інноваційні підходи до трансформації освітнього середовища з урахуванням післявоєнних викликів; розвиває міждисциплінарні дослідження з питань відновлення освіти та науки; залучає міжнародну академічну спільноту до процесів відбудови освітньої системи України.

ПРН 22 Формулювати концепцію наукового дослідження та планувати експериментальну роботу. Проводити інформаційний пошук та обробку наукової інформації. Організовувати дослідження педагогічного досвіду. Впроваджувати інноваційні технології в експериментальній роботі.

**VI. Порядок і
критерії
оцінювання**

Форми поточного контролю: Тестові контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, практичні завдання.

Форма підсумкового контролю: екзамен

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота та правильність розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення, впевненість та аргументованість, використання у відповіді посилань на інформацію з основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників та інших методичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння та самостійні оцінні судження, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота та правильність розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати самостійні висновки, ступінь сформованості практичних умінь, досвід творчої та пошукової діяльності, акуратність оформлення письмової роботи.

Перезарахування окремих тем або модулів дисципліни за умови підтвердження відповідних навчальних результатів, здобутих у межах неформальної освіти (курси, тренінги, семінари, сертифікати тощо): перезарахування здійснюється на підставі поданої документації, яка підтверджує зміст, тривалість і результати навчання, та після оцінки відповідності компетентностей викладачем курсу або уповноваженою комісією, відповідно до Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>).

Рівні відповідності критеріям

Високий рівень (90 – 100 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни повністю, вільно володіють навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язують завдання різних видів складності, аргументовано висловлюють свої думки, займаються самоосвітою, можуть брати активну участь в наукових та творчих проектах. Виконали усі практичні / самостійні завдання правильно та ґрунтовно. Демонструють здатність пов'язувати теоретичні знання з курсу з практичним досвідом професійної діяльності.

Достатній рівень (80 – 89 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни в необхідному обсязі, володіють навчальним матеріалом, виконали завдання до кожної теми, проте у відповідях допускають деякі неточності. Уміння продуктивні, проте без вияву творчості. Здатні працювати самостійно, проте допускає неточності.

Середній рівень (70 – 79 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни в повному обсязі, але його знання містять неточності та помилкові судження, уміння проявляються на репродуктивному рівні. Здобувачі не можуть сформулювати самостійні оцінні судження та висновки.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувачі загалом опанували навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїли поверхово, частково. При виконання практичних завдань допускають помилки та потребують допомоги викладача чи колег-студентів.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувачі засвоїли навчальну дисципліну поверхово, володіють навчальним матеріалом на елементарному рівні, демонструють фрагментарні знання, не можуть самостійно виконати більшість практичних завдань. Виконали частину практичних / самостійних завдань з суттєвими помилками та недоліками.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувачі не засвоїли більшості тем, володіють елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміють логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку, практичні уміння не сформовані; **0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.** Здобувачі не виконали більшості завдань, не володіють навчальним матеріалом, змістом курсу не оволоділи.

VII. Політика курсу

Політика щодо відвідування: здобувачі дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravy-la-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhaila-drahomnaova>), відвідують заняття відповідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки. Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначенням деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Усі завдання передбачені навчальною програмою мають бути виконанні у встановлений викладачем термін. Практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки).

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканатом.

Якщо здобувачі не погоджуються з оцінкою підсумкової атестації, вони можуть в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. За письмового екзамена повторне опитування не проводиться. За усного комісія надає здобувачеві право продемонструвати свої знання. Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. «Положення про організацію освітнього процесу».

У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату. Здобувачі можуть здійснювати перескладання результатів навчання відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами УДУ імені Михайла Драгоманова» (посилання на Положення: <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni->

[dokumenty](#)).

Політика щодо конфліктних ситуацій. Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normativni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehuliuvannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

Політика щодо академічної доброчесності ґрунтується на засадах «Положення про академічну доброчесність в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normativni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>). Викладач ознайомлює здобувачів вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користуванням засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет-ресурсів зазначається використане джерело. Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Умови для інклюзивного вивчення освітнього компонента: дана навчальна дисципліна може викладатися для людей з особливими освітніми потребами. Форми і методи інклюзивного навчання обираються з урахуванням індивідуальних потреб здобувача. Обов'язково поєднуються фронтальні, індивідуальні та групові ФОНД. Традиційні методи навчання поєднуються з інтерактивними і спеціальними (методи педагогічного супроводу та корекції, тощо).

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Бех І. Д. Виховання особистості : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / І. Д. Бех. К. : Либідь, 2008. 839 с.
2. Виховання в школі / Упоряд. В.Варава, В.Зоц. К., 2003.
3. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. 3-є вид., доопр. і допов. К. : Знання, 2008. 568 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка. Навчальний посібник. К.: «Академвидав», 2012. 616 с.
5. Зайченко І.В. Педагогіка: підручн. 3-тє вид., переробл. і доповн. К.: Ліра-К, 2016. 608 с.
6. Інформаційні матеріали щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2024/2025 навчальному році [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/npa/shodo-organizaciyi-vihovnogo-procesu-v-zakladah-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>
7. Колупаєва А.А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: [навч.-метод. посіб.] / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 273 с.
8. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (2022) [Електронний ресурс]. URL: <https://nus.org.ua/news/mon-zatverdilo-novu-kontseptsuyu-patriotichnogo-vyhovannya/>
9. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya>
10. Нова українська школа: посібник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

-
11. Максимюк С.П. Педагогіка. К.: Кондор, 2009. 670 с.
 12. Максименко С.Д., Кондратенко Л.О. Навчальні та поведінкові проблеми учнів початкової школи : короткий психологічний довідник-порадник педагога. Харків. РАНОК Навчальна література. 2019. 48 с.
 13. Матвієнко О.В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія. К., 2006.
 14. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта»]. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 288 с.
 15. Мельничук С.Г. Педагогіка (Теорія виховання). Навчальний посібник. К., 2012. 228 с.
 16. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
 17. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : Навч. посіб. 5-е вид., доп і перероб. К.: ВАТ "Білоцерківська книжкова фабрика", 2007. 656 с.
 18. Основи інклюзивної освіти: [навч.-метод. посіб.] / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. К.: «А.С.К.», 2012. 307 с.
 19. Положенням про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти (Наказ МОН України № 434 від 6 вересня 2000 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00#Tex>
 20. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 300 с.
 21. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України (від 10.06.2022р. № 1/6267-22) [Електронний ресурс]. URL: <https://imzo.gov.ua/2022/06/13/lyst-mon-vid-10-06-2022-1-6267-22-prodeiaki-pytannia-natsional-no-patriotychnoho-vykhovannia-v-zakladakh-osvityukrainy/5>
 22. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти : посіб. для вчителів і методистів початкового навчання. Київ: Богданова А.М., 2009. 226 с.
 23. Созонов В.П. Організація виховної роботи в класі. Х.: Ранок, 2007.
 24. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи і технології. Х.: Ранок, 2002.
 25. Сорока Г.І. Організація виховної роботи: планування, аналіз, методичне забезпечення. Х., 2006.
 26. Сучасні форми роботи з батьками молодших школярів / упорядник І.Васильченко. К.: Шк. світ. 2013. 120 с.
 27. Технології виховання / упоряд. Н. Мурашко. К. : Шк. світ, 2011. 128 с.
 28. Трухін І.О., Шпак О.Т. Основи шкільного виховання: Навчальний посібник. Київ: „Центр навчальної літератури”, 2004. 368 с.
 29. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник. 3-тє видан. К., 2009. 560 с.
 30. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянськ, 2019. 400с.
- Розширений список джерел та інформаційних ресурсів з навчальної дисципліни розміщено у системі MOODLE.**
-

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Протокол № 2 від 18 вересня 2024 року.